

COMMISSION SPECIALE
CHARGÉE D'EVALUER LA
LEGISLATION ET LA POLITIQUE
EN MATIÈRE DE TRAITE ET DE
TRAFIC DES ÊTRES HUMAINS

du

VENDREDI 07 OCTOBRE 2022

Après-midi

BIJZONDERE COMMISSIE
BELAST MET DE EVALUATIE VAN
DE WETGEVING EN HET BELEID
INZAKE MENSENHANDEL EN
MENSENSMOKKEL

van

VRIJDAG 07 OKTOBER 2022

Namiddag

La réunion publique de commission est ouverte à 14 h 32 et présidée par M. Khalil Aouasti. De openbare commissievergadering wordt geopend om 14.32 uur en voorgezeten door de heer Khalil Aouasti.

Audition sur la traite et le trafic des êtres humains: état des lieux et perspectives de
- Mme Hilde Vandevoorde, magistrat fédéral, membre belge d'Eurojust;
- Mme Lieve Verboven, directrice, et Irene Wintermayr, chargée de politiques du Bureau de l'OIT pour l'Union européenne et les pays du Benelux.

Hoorzitting over mensenhandel en mensensmokkel: stand van zaken en perspectieven met

- mevrouw Hilde Vandevoorde, federaal magistraat, nationaal lid voor België bij Eurojust;
- mevrouw Lieve Verboven, directrice, en mevrouw Irene Wintermayr, beleidsmedewerkster bij het IAO-Bureau voor de Europese Unie en de Beneluxlanden.

Le **président**: Chers collègues, c'est avec un immense plaisir que je cède la parole à Mme Hilde Vandevoorde.

Hilde Vandevoorde : Dank u wel, mijnheer de voorzitter, dames en heren. Dank u voor de kans die we krijgen om ons dagelijks werk in de strijd tegen mensenhandel en mensensmokkel toe te lichten. Ik zal een kort betoog houden, aangezien het voor u interessanter zal zijn dat ik antwoord op uw specifieke vragen. Ik zal de rol van Eurojust in de dagelijkse strijd tegen mensenhandel en mensensmokkel uitleggen.

Eurojust is het Europees agentschap dat instaat voor de ondersteuning van de nationale

gerechtelijke overheden in hoogdrempelige strafzaken met internationale aspecten. Het agentschap werkt vanuit Den Haag in Nederland. De zaken die door Eurojust behandeld worden zijn complexe zaken zoals onderzoeken inzake georganiseerde criminaliteit, bijvoorbeeld drugs, mensenhandel en mensensmokkel, financiële dossiers en allerhande trafieken. Ook is er een bijzondere focus op terrorisme en humanitair recht. Dit is echter geen limitatieve lijst.

Eurojust heeft net zoals Europol een dubbele structuur. Enerzijds zijn er de nationale bureaus, dat zijn de vertegenwoordigers van de lidstaten en eventueel van derde staten die een samenwerkingsakkoord met Europa hebben getekend waardoor zij verbindingsmagistraten naar Eurojust mogen sturen.

Eurojust heeft ook akkoorden met derde staten zonder dat er een magistraat naar Den Haag wordt gestuurd. Die akkoorden moeten de samenwerking en informatie-uitwisseling vergemakkelijken.

Ten laatste zijn er ook een 50-tal landen waar Eurojust een contactpunt heeft waartoe het zich kan richten indien er problemen rijzen in het kader van de internationale samenwerking in strafzaken.

Die bureaus zijn enigszins te vergelijken met gerechtelijke ambassades. We zijn dus ingebed in Eurojust, waarin we onze lidstaat vertegenwoordigen. Daarbij krijgen we steun van de administratie van Eurojust, die uit Europese ambtenaren bestaat. Wijzelf zijn geen Europese ambtenaren. Ikzelf ben het nationale lid voor België. Ik ben dus hoofd van de Belgische delegatie bij Eurojust. Ik ben een federale magistraat die naar Eurojust is gestuurd om ons land te vertegenwoordigen.

Onze werking uitgelegd vanuit een Belgisch perspectief, is *on demand*. We treden op wanneer onze nationale overheden ons dat vragen. Het gaat dan bijvoorbeeld om een parket of een onderzoeksrechter die in het raam van een lopend onderzoek steun nodig hebben om sommige zaken te verkrijgen in andere lidstaten of derde staten.

Eurojust start zelf geen onderzoeken op en vervolgt niet. We staan enkel ter beschikking van onze overheden om hen steun te bieden en de acties van verschillende landen die bij een bepaalde zaak betrokken zijn, te coördineren.

Wanneer we van nationale overheden een vraag ontvangen, openen we een dossier naar de andere betrokken landen toe. Dat biedt ons de mogelijkheid gebruik te maken van verschillende instrumenten die wij ter beschikking hebben om de coördinatie te vergemakkelijken. Zo'n instrument is bijvoorbeeld de mogelijkheid om een coördinatievergadering samen te roepen. Die vergaderingen kunnen plaatsvinden bij Eurojust, maar sinds de coronapandemie beschikken we ook over een degelijk videoconferentiesysteem om vergaderingen te organiseren.

Wat is het grote voordeel van een interventie door ons? Wij beschikken over een netwerk van tolken. Elke staat die deelneemt aan een bepaalde vergadering kan zich dus uitdrukken in zijn eigen taal, wat het natuurlijk veel makkelijker maakt elkaar te begrijpen.

Eurojust kan ook hulp bieden bij het oprichten van JIT's, *joint investigation teams*, en bij het neerschrijven van hun teksten. Wij kunnen ook adviezen geven welke staat het beste geplaatst is om vervolgingen in te stellen. Wij kunnen ook adviezen geven over allerhande juridische kwesties. Maar wij zullen steeds enkel adviezen en steun geven. De beslissingen in de dossiers blijven natuurlijk zaak van de betrokken landen. De betrokken landen zijn uiteraard volledig soeverein te beslissen wat zij in een bepaalde zaak willen doen.

Comme je le disais, Eurojust peut apporter un soutien important aux autorités nationales dans les affaires pénales très complexes. La situation belge concernant les dossiers de traite et trafic des êtres humains est la suivante. La plupart des dossiers nous arrivent par l'intermédiaire du parquet fédéral.

Le fait que je sois moi-même magistrat fédéral et que je fasse partie de ce parquet fédéral a toute sa raison d'être dans le sens où nous sommes une chaîne, et cela nous permet de voir, à différents niveaux, quelle est l'importance d'un dossier, de

faire une évaluation éventuelle de la nécessité d'une intervention auprès d'Eurojust afin de faciliter la coopération internationale.

Les dossiers qui nous parviennent proviennent soit du parquet fédéral ou aussi à la demande d'un juge d'instruction. Les autorités judiciaires nationales peuvent faire appel à nous.

Outre le travail purement opérationnel (lié aux dossiers), Eurojust a également un rôle plus stratégique. En effet, je pense qu'il est important pour vous de savoir qu'il existe plusieurs initiatives au sein d'Eurojust dans le cadre de la traite et du trafic des êtres humains. Je pense notamment au groupe FOCUS, un groupe de praticiens, collègues des États membres et États tiers qui se rencontrent au moins une fois par an afin de s'échanger les meilleures pratiques et discuter de la meilleure façon de travailler dans ce genre de dossiers, la prochaine réunion étant prévue dans quelques jours.

Enfin, quelques exemples de dossiers que nous avons ouverts auprès d'Eurojust. La Belgique a ouvert un dossier dans le cadre de la tragédie d'Essex. Quasi immédiatement après la découverte des victimes dans le camion en Angleterre, nous avons eu l'information que ce camion avait transité par le port de Zeebrugge. J'avais immédiatement contacté mon collègue du Royaume-Uni pour voir s'ils ouvraient un dossier. Ils n'avaient pas l'air d'être très chauds pour le faire rapidement de telle façon qu'en accord avec ma collègue, Mme Lukowiak (qui, au niveau belge, est une personne-clé dans l'organisation des dossiers de traite et trafic des êtres humains), j'ai ouvert un dossier à Eurojust. Ceci nous a permis d'organiser une première réunion de coordination à La Haye endéans les 24 heures de la découverte des 39 victimes.

C'est là tout l'atout d'un outil comme Eurojust. Cela permet d'offrir une plate-forme aux praticiens des différents pays pour s'échanger en temps réel et avec une souplesse et une facilité très poussées toutes les informations nécessaires pour faire leur travail.

Un autre dossier que nous avons ouvert il y a quelque temps et qui génère beaucoup de suites est celui que nous avons appelé "*small boats*" ou "petits bateaux". Nous l'avons ouvert en collaboration avec nos collègues du parquet fédéral mais également avec nos collègues du parquet de Flandre occidentale puisque c'est ce parquet qui est la plupart du temps en première ligne concernant cette problématique.

Voilà en quelques mots notre travail. Je suis ravie de répondre à vos questions parce que je crois que c'est là tout l'intérêt de ce genre d'après-midi.

Le **président**: Merci, madame Vandevoorde. Je cède la parole à Mmes Verboven et Wintermayr.

Lieve Verboven : Mijnheer de voorzitter, beste leden, ik ben Lieve Verboven, directeur van het kantoor van de Internationale Arbeidsorganisatie in Brussel, dat de Internationale Arbeidsorganisatie vertegenwoordigt bij de EU-instellingen en de landen van de Benelux. Samen met mevrouw Wintermayr, die als beleidsmedewerker op ons kantoor werkt, brengen we hier een uiteenzetting.

Eerst en vooral bevestig ik dat ik u goed heb gehoord, mijnheer Segers. We zullen zo concreet mogelijk proberen te zijn. U hebt van het secretariaat intussen een document in het Frans en in het Nederlands ontvangen. Dat document is een samenvatting van het vorig jaar gepubliceerde onderzoek en het speelt echt in op de vragen waarop u antwoorden zoekt. Zoals mevrouw Vandevoorde heeft gezegd, kijken wij vooral uit naar de uitwisseling die we vandaag kunnen hebben. Ik hoop dat we in onze uiteenzetting het belang van de IAO voor uw werkzaamheden kort kunnen schetsen.

Wat is de Internationale Arbeidsorganisatie? Het is de oudste organisatie van de Verenigde Naties en ze spitst zich toe op de werkwereld. Het is ook de enige organisatie van de VN met een driedelige samenstelling. Er zetelen dus niet alleen regeringen in, maar ook werkgevers en werknemers namens de 187 lidstaten. Het is een organisatie die de internationale minimumnormen voor arbeid in de wereld vastlegt. De IAO legt deze normen ook vast met evenwaardige inspraak van werkgevers en werknemers. Dat is, mijns inziens, erg belangrijk. Het verheugt me dat u in komende vergaderingen de sociale partners aan het woord zult laten.

Naast het feit dat die normeringen belangrijk zijn, is ook de toepassing van die internationale verdragen evenzeer belangrijk. Daarvoor is er het supervisiemechanisme dat de IAO op touw heeft gezet. Daarnaast zorgt de IAO ook voor veel technische ondersteuning aan de lidstaten om in de wereld van het werk ondersteuning te bieden.

Wat hebben de internationale arbeidsnormen te betekenen voor u in het kader van mensenhandel en mensenhandel met het oog op arbeidsuitbuiting? Zij geven een kader. Ik refereer daarbij aan dwangarbeid. Dat is volgens de IAO-verdragen gedwongen arbeid, alle arbeid en

diensten die worden verricht door een persoon onder de dreiging van een straf, waarvoor de betrokkene zich niet vrijwillig heeft aangeboden.

Dat is een heel belangrijk verdrag, net als andere fundamentele verdragen die België heeft geratificeerd. Dat betekent dat België en de andere lidstaten van de IAO hierover regelmatig verslag moeten uitbrengen, met name over de wijze waarop zij dit verder toepassen. Hoe hebben zij dit omgezet in wetgeving, maar ook in beleid? Dat wordt dan onderzocht door een commissie van onafhankelijke experts. Ook vakbonden en werkgevers kunnen altijd observaties aanbrengen op het rapport. Hier ziet u het boek dat jaarlijks wordt uitgebracht door de commissie van experts met commentaar, observaties, opmerkingen en vragen over de toepassing van de verdragen.

Vandaag zullen we kijken welke observaties de commissie voor België maakt over hoe hier wordt omgegaan met mensenhandel met het oog op arbeidsuitbuiting.

Ik kan u geruststellen. De observaties zijn eigenlijk zeer positief. Daar zijn een aantal redenen voor. Ten eerste is er een hoge coördinatie tussen alle instanties in België die door de commissie wordt gezien als zeer positief. Ten tweede worden er telkens nationale actieplannen opgesteld en geïmplementeerd. Vergeleken met andere landen doet België het in ieder geval niet zo slecht.

Dat wil niet zeggen dat er geen verbeterpunten zijn. We weten ook niet alles, soms zien we alleen maar een tip van de ijsberg in de problematiek rond arbeidsuitbuiting en mensenhandel met oog op arbeidsuitbuiting.

We zullen vier topics belichten, met een aantal concrete ideeën. Ten eerste, de opsporing en identificatie van slachtoffers. Ten tweede, de toegang tot bescherming. Mijn collega, Irene Wintermayr, heeft het over de vervolging en de toegang tot rechtsmiddelen, dit alles binnen het bredere thema van arbeidsuitbuiting.

Par rapport à la détection et à l'identification, on observe que, malgré le cadre institutionnel et politique mis en place, beaucoup de victimes ne sont pas détectées. Vous l'avez déjà constaté vous-mêmes au cours des auditions. Donc, on considère qu'il est très important que la formation des acteurs de première ligne, tels que la police et les inspecteurs du travail, continue, afin de pouvoir les détecter. Je pense que d'autres orateurs ici l'ont aussi souligné, entre autres Myria; ces acteurs de première ligne ont une approche globale et peuvent aider à détecter.

Il y a aussi une fonction d'éducation, de *awareness raising*. Il faut informer les travailleurs migrants, par exemple, qui sont les plus vulnérables, de leurs droits, par exemple en distribuant des brochures pendant les inspections. Concrètement, c'est quelque chose que l'on fait, pas en Belgique en tant qu'OIT, mais dans des projets que nous avons mis en place en Ukraine, avec les pays voisins comme la Moldavie et l'Allemagne. Là, les inspecteurs du travail ont été outillés avec des brochures pour informer les réfugiés et les personnes qui quittent l'Ukraine et qui sont plus vulnérables, les informer sur les dangers et les risques de devenir victimes de la traite pour l'exploitation de leur travail.

Ces acteurs clés de première ligne disposent de cette formation, mais aussi des ressources humaines et matérielles suffisantes. Je pense que c'est quelque chose qui a été bien expliqué lorsque vous avez écouté les personnes qui sont à la tête de ces instances. Il y a un manque important au niveau de ces ressources. Si elles manquent, les enquêtes sont empêchées ou ne sont pas suffisamment réalisées. Je parle des enquêtes sur la traite, au niveau des inspecteurs spécialisés de l'ONSS, d'Ecosoc, de la police mais aussi des magistrats.

Nous avons aussi constaté une grande rotation du personnel. Par conséquent, il est essentiel que la formation dans ces instances se poursuive et soit rafraîchie à destination de ces acteurs de première ligne.

Une autre observation concrète au sujet de l'identification des victimes porte sur les chiffres. La Belgique recueille ces données, mais sans produire aucune estimation des incidences et des victimes non identifiées. Il est proposé de travailler à partir de la méthodologie développée à l'OIT. À ce titre, une conférence internationale réunissant des statisticiens du travail a été organisée. Les États membres de l'Union européenne – dont la Belgique – y ont participé. Ensemble, ils ont approuvé cette méthodologie qui peut servir à estimer le nombre de victimes du travail forcé, de manière à mieux saisir l'ampleur du phénomène. Pour l'instant, aucun État membre ne s'est porté volontaire pour la mettre en pratique. Vous pouvez donc être les premiers à le faire – et, à cette fin, nous pouvons vous apporter des informations complémentaires ou vous faire entrer en contact avec des statisticiens. On considère généralement que l'accès à des informations et des statistiques fiables est fondamental pour orienter les politiques et les actions.

À présent, j'en viens à nos observations sur l'accès

à la protection. En Belgique, l'obtention du statut de victime de la traite des êtres humains – après une période de réflexion – est subordonnée à une coopération avec les autorités. Vous en êtes sans doute déjà informés. Toutefois, ce n'est pas ce qui est préconisé dans l'instrument clef de l'OIT, à savoir la recommandation 203 sur le travail forcé, dans laquelle il est stipulé que "des mesures de protection devraient être accordées aux victimes de travail forcé ou obligatoire. Ces mesures ne devraient pas être subordonnées à la volonté de la victime de coopérer dans le cadre d'une procédure pénale ou d'autres procédures."

Il y a tout de même un côté positif, parce qu'on a observé que cette condition de coopération est interprétée de façon assez souple ou légère en Belgique, ceci comparé avec les Pays-Bas, où la victime doit vraiment être disponible, par exemple, pendant l'enquête, ce qui est bien plus contraignant.

Cependant il existe des indications selon lesquelles des victimes refusent de coopérer dans le cadre des procédures pénales pour diverses raisons et ne bénéficient donc pas du statut de victime de la traite des êtres humains et des droits qui y sont associés.

La procédure informelle "Stop", bien connue de vous, est positive. Elle permet la régularisation du séjour de victimes dont le dossier, après deux ans d'investigation, a été classé sans suite et qui sont accompagnées par le personnel d'un centre d'accueil. La procédure reste toutefois informelle et elle pourrait être formalisée. Comme d'autres intervenants l'ont déjà souligné, il serait important de trouver également une solution pour les victimes dont le dossier se clôture par un non-lieu ou une transaction.

Les victimes qui se trouvent dans une telle situation sont très vulnérables; même si elles ne sont pas reconnues comme victimes de la traite, il est très probable qu'elles aient subi une forme ou l'autre d'exploitation.

Il serait donc important que des moyens s'ouvrent à eux pour réclamer, par exemple, des arriérés salariaux, pour recevoir de l'aide ou suffisamment de soutien pour faire valoir leurs droits, pour récupérer, par exemple, leurs salaires dus ou leurs droits en matière de sécurité sociale.

Je me réjouis donc à l'idée que vous allez auditionner Fairwork Belgium et les syndicats qui font un travail fantastique en la matière.

Je souhaiterais dire une dernière chose. Dans le

cadre de la nécessaire protection, la question de l'hébergement se pose. Le cas de Borealis a été mentionné avec un grand nombre de victimes. Dans de tels cas, il faut pouvoir apporter à celles-ci ce qui est prévu dans nos instruments, à savoir la protection.

Je passe maintenant la parole à ma collègue.

Irene Wintermayr : Monsieur le président, je voudrais commencer ma courte intervention par un dernier point qui va au-delà de la traite, mais qui, selon nous, est essentiel dans le contexte de la traite.

En fait, nous souhaitons également attirer l'attention sur la situation des travailleurs migrants qui ont été exploités, mais qui n'ont pas atteint le seuil de l'infraction de la traite. À l'occasion de notre recherche, nous nous sommes aperçus que des gens n'entrent pas dans la procédure soit parce qu'ils ne sont pas réellement considérés comme des victimes, même s'ils ont été exploités, soit parce qu'ils appartiennent à une catégorie de personnes pour lesquelles les preuves recueillies sont insuffisantes ou qui ont refusé de coopérer. Ces travailleurs qui sont souvent des migrants ne bénéficient pas d'aides. Dans notre rapport, leur situation est examinée plus en détails et un certain nombre de suggestions sont faites.

Je voudrais souligner ici qu'il est important de soutenir ces personnes pour que celles-ci puissent au moins faire valoir leurs droits. Il est souvent question d'arriérés salariaux ou de cotisations de sécurité sociale impayées. Il serait souhaitable que ces personnes puissent, pour le moins, être informées de leurs droits et être orientées vers des services d'assistance spécialisés qui connaissent le système juridique et les moyens de faire valoir ceux-ci.

Les syndicats ou les ONG spécialisées telles que Fairwork jouent un rôle clé à cet égard. Il est très positif que, suite à l'arrêté royal du 14 juin 2022, plusieurs organisations, donc aussi Fairwork Belgium, puissent ester en justice pour défendre les droits des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier en Belgique.

Il sera également dissuasif pour les employeurs d'avoir à payer les salaires et les cotisations de sécurité sociale impayés parce que l'amende qu'ils reçoivent pour non-paiement est souvent inférieure aux montants des salaires et des cotisations de sécurité sociale dus. Ces travailleurs hésitent à s'engager dans des procédures pour réclamer leur salaire car les procédures juridiques sont longues, coûteuses et leur résultat est souvent incertain,

surtout lorsqu'il s'agit de travailleurs migrants en situation irrégulière.

Par conséquent, un autre point à considérer serait d'explorer s'il existe des possibilités de faire en sorte que les amendes administratives imposées à l'employeur pour non-paiement des salaires puissent aussi profiter au travailleur non payé dans le sens où il recevrait une partie de l'amende. C'est une nouvelle proposition.

Par rapport à l'indemnisation des victimes, je voulais aborder deux points. Dans la loi belge, il est prévu qu'on peut présumer d'une relation de travail de trois mois s'il n'y a pas de preuve du contraire si on retrouve un travailleur impayé. Nous avons trouvé que cette présomption n'est pas systématiquement utilisée en pratique pour les plaintes devant les tribunaux, y compris par les procureurs et magistrats. Il serait donc souhaitable de sensibiliser tout le personnel clé (inspecteur du travail, magistrat, procureur, auditeur du travail) à cette présomption.

Nous savons aussi que si les poursuites pénales pour traite des êtres humains ont abouti et qu'une indemnisation a été accordée, il est très difficile pour les victimes de la réclamer en pratique. Là, peut-être que la Belgique pourrait s'inspirer des Pays-Bas car là, si les victimes de la traite n'ont pas été indemnisées par l'auteur de l'infraction qui a été condamné, elles peuvent, huit mois après le verdict, demander au gouvernement de verser cette indemnisation. C'est le gouvernement qui se chargera de récupérer le montant auprès de l'auteur de l'infraction. Les gouvernements ont évidemment plus de moyens pour faire payer l'auteur de l'infraction que les victimes.

Je voulais faire encore une autre remarque sur l'indemnisation. Cela a déjà été évoqué par Myria. Il s'agit d'améliorer le système d'aide juridique pour les victimes. Là aussi, notre comité d'experts a souligné ce point-là. Il est même en projet, ici, que l'assistance puisse être gratuite pour les victimes.

En comparaison avec les Pays-Bas, par rapport à l'indemnisation, ici il y a le Fonds d'aide aux victimes d'actes intentionnels de violence, et les victimes de la traite peuvent en principe bénéficier de cette aide financière. Néanmoins, il semble être difficile, pour ces victimes, notamment pour les victimes de la traite à des fins d'exploitation économique, d'accéder en fait à ce Fonds. Aux Pays-Bas, un Fonds similaire existe et il était également difficile pour les victimes de la traite, notamment celle à des fins d'exploitation économique, de remplir les conditions pour y accéder. En 2019, ils ont changé la politique, en

vue d'améliorer l'accès des victimes à ce Fonds. Il pourrait être intéressant d'échanger avec les collègues aux Pays-Bas pour voir si cela a donné l'effet souhaité.

Si je peux, j'aborderai un dernier point. J'y ai déjà fait référence: le seuil pour entrer dans la procédure de traite est élevé et cela s'est encore aggravé par le manque de capacités financières et de ressources humaines. Nous, dans notre recherche, nous avons remarqué que, parfois, les magistrats engageaient des poursuites pour des infractions de niveau inférieur, donc pas pour la traite. Cela a des effets très néfastes sur l'accès des victimes à la protection et au recours. En particulier, les victimes n'ont pas de statut de résident, et perdent leur droit à un permis de séjour temporaire ainsi que l'accès aux services d'hébergement et de soutien. Ceci est encore aggravé s'il y a des victimes multiples. Là aussi, souvent, celles dont les preuves sont les plus solides seront incluses dans le réquisitoire, mais d'un point de vue procédural, il est dans l'intérêt du procureur et du magistrat de garder l'acte d'accusation bref pour assurer aussi l'efficacité de la procédure. Il serait donc aussi souhaitable de continuer à former les magistrats, les procureurs, les auditeurs du travail et les juges, et de veiller à ce qu'ils aient la capacité nécessaire pour répondre à tous les cas potentiels de la traite d'une manière adéquate.

On a noté aussi quelques bonnes pratiques. Il est très positif qu'en Belgique, quand il y a eu un réquisitoire du ministère public basé sur la traite et que le trafiquant est acquitté, les victimes peuvent obtenir un titre de séjour permanent, ce qui est très important pour elles.

Au niveau de l'indemnisation, la Caisse des Dépôts et Consignations (CDC) est un mécanisme positif permettant aux victimes sans compte bancaire ou celles qui ont été renvoyées dans leur pays d'origine de recevoir l'indemnisation si elle leur a été accordée.

Je vous remercie pour votre attention.

Sophie De Wit (N-VA): Ik wil de sprekers danken voor hun uiteenzetting.

De vervolgingsgraad voor misdrijven met mensenhandel is eerder aan de lage kant. Een voorgaande spreker haalde aan dat de wetgeving nog redelijk oké is, maar in de praktijk moet er verder mee aan de slag worden gegaan. Hoe zit dat in andere landen? Is dat daar ook zo laag? Op welke manier kan de vervolgingsgraad opgekrikt worden? Hoe komt dat de vervolgingsgraad niet

altijd hoog is?

De volgende vraag heb ik vanochtend ook gesteld. Wanneer er slachtoffers zijn, is het heel belangrijk dat er naar de gevolgen van de mensenhandel wordt gekeken en dat er bijstand wordt verleend aan de slachtoffers. Dat spreekt voor zich. Daarnaast is er preventie. Hoe kunnen mensenhandel en mensensmokkel voorkomen worden? Enerzijds is er het opengrenzenbeleid waarbij mensen slachtoffer worden van smokkelaars. Anderzijds, en even belangrijk, zoals we recent hebben geleerd met de detacheringsfraude bij Borealis, moet arbeidsrechtelijk bekeken worden hoe we met detachering moeten aangaan. Dat is een andere manier van preventie. We hebben het altijd veel gehad over de mensensmokkelaars en de open grenzen, maar vandaag leren we dat er nog een andere plaats is waar we eigenlijk aan preventie zouden moeten kunnen doen om te kunnen vermijden dat mensen in handen vallen van malafide personen of ondernemingen. Wat is uw mening daarover?

Eva Platteau (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, mijn dank aan de sprekers. Ik heb een aantal vragen bij de presentatie van de mensen van de ILO. Dank u voor uw aanbevelingen. De nota met landenvergelijking is zeker heel interessant om te bekijken. Ik vind het ook interessant dat jullie aandacht hebben voor mensen die niet beschikken over een verblijfsvergunning. Ik kom telkens opnieuw uit bij die vraag in de hoorzittingen en krijg er niet altijd duidelijk zicht op in welke mate mensenhandel en economische uitbuiting vooral voorkomen bij mensen zonder papieren. De mensen betrokken bij Borealis hadden in principe wel verblijfsrecht. Dat is ook de invalshoek van mevrouw De Wit: hoe kunnen we preventief optreden? Welke profielen zijn kwetsbaar qua economische uitbuiting? We moeten onderkennen dat het zeker mensen zijn die niet over een verblijfsvergunning beschikken, omdat zij veel minder op de radar van de instanties komen en veel minder geneigd zullen zijn om een klacht in te dienen of zich tot overheidsinstanties te richten. Gezien hun precarie verblijfssituatie zijn zij wel bevreesd voor overheidsinstellingen.

Ik lees in jullie onderzoek ook dat in Nederland de arbeidsinspectie bij het aantreffen van die mensen op de werkvloer niet de verplichting heeft om hen aan te geven bij de immigratiediensten. Moet dat volgens jullie worden aangepakt, om veel gericht de economische uitbuiting aan te pakken en zeker de malafide werkgevers te benaderen in plaats van de slachtoffers? Dat is eigenlijk de vraag. Ik vind het ook opvallend dat jullie zeggen dat er aan de

ene kant mensen zijn die echt onder het statuut mensenhandel vallen omdat ze daar het slachtoffer van zijn, maar dat er nog een heel brede waaier is van mensen die stricto sensu geen slachtoffer zijn van mensenhandel, maar wel ook worden uitgebuit en het slachtoffer worden van economische uitbuiting. Vaak zijn dat ook migranten. Jullie zeggen dat de vakbonden of gespecialiseerde instanties een rol kunnen spelen om hen weerbaarder te maken en zich bewust te laten worden van hun sociale rechten en arbeidsrechten. Het is heel belangrijk dat wij die gespecialiseerde steunorganisaties de nodige middelen geven, zodat zij hun opdracht kunnen vervullen.

In dat kader had ik nog een vraag. Ik weet dat FAIRWORK ZO4N organisatie is, maar zij hebben niet zoveel mankracht om die opdracht goed in te vullen. Alleszins zeggen zij in hun aanbevelingen dat wanneer mensen in het kader van een gecombineerde vergunning hierheen komen, wij de werkgevers zouden moeten verplichten om die mensen een opleiding te geven over hun arbeidsrechten of hen een informatiesessie te laten bijwonen. Zo weten zij wat hun rechten als arbeidsmigrant zijn en waarop ze in België recht hebben. Hoe ziet u dat concreet? Misschien is het geen federale maar een deelstatelijke bevoegdheid om ervoor te zorgen dat mensen die naar hier komen in het kader van arbeidsmigratie op een grondige manier worden geïnformeerd en toegeleid naar de instanties waar zij verder terecht kunnen.

Tot zover een aantal vragen en bedenkingen. Ik dank u allen voor het werk dat u levert.

Els Van Hoof (cd&v): Ik dank u voor de concrete informatie die u hebt verschaft. Misschien moeten we UNICEF toch uitnodigen.

Ik heb een aantal concrete vragen. Op de website van Eurojust staat dat er een verordening is inzake inbeslagnames en verbeurdverklaringen en dat er positieve ervaringen, best practices, zijn die sinds 2021 worden uitgewisseld in relatie tot de slachtoffers. Kunt u daar voorbeelden van geven? Werd die verordening al positief toegepast op het vlak van mensenhandel?

Ten aanzien van de IAO, het is ons opgevallen dat in de definitie die u gaf die niet-vrijwilligheid sterk doorweegt. Dit is een aspect van uw definitie, terwijl dat niet altijd zo is in de Belgische definitie. Het kan zijn dat men zich vrijwillig aanbiedt, maar toch het slachtoffer is van mensenhandel. In welke mate weegt dat dan door bij de Internationale Arbeidsorganisatie? Of is er geen overeenstemming bereikt over het gegeven dat het

vrijwillig of niet vrijwillig is? Ik wil gewoon weten hoe het komt dat het aspect van onvrijwilligheid zo zwaar doorweegt.

Dan kom ik bij mijn tweede vraag. Ik vond het een interessant rapport dat u bezorgde inzake Nederland en België. De afhankelijkheid van de samenwerking met de autoriteiten voor het verkrijgen van de status van slachtoffer van mensenhandel is bij u een belangrijk aspect. Ik vroeg me af hoe het zit met het risico van misbruik. Als men niet meer hoeft samen te werken met de autoriteiten, dan kan men die status uiteraard gemakkelijker verkrijgen. Het kan traumatisch zijn om te moeten samenwerken met de autoriteiten of om met politie of gerecht in aanraking te komen, maar voorkomt dat ook niet een zeker misbruik van het statuut van slachtoffer van mensenhandel?

Ben Segers (Vooruit): Hartelijk dank aan de sprekers voor de inspirerende presentaties en de vele aanbevelingen. Die worden bijzonder gewaardeerd. Het was al heel boeiend.

Ik begin met enkele vragen voor mevrouw Vandevoorde. De grote zaken inzake mensenhandel die op dit moment het nieuws domineren zijn internationale zaken. In de commissie voor Justitie stelde ik minister Van Quickenborne de vraag of het federaal parket betrokken is bij de Borealiszaak. Hij antwoordde daarop dat dit niet het geval is, maar dat het federaal parket zich wel ter beschikking hield. Dat vond ik eigenlijk heel bijzonder. Ik dacht eerlijk gezegd dat vanaf een bepaalde grootte het federaal parket zich er sowieso mee zou bezighouden, en veel groter dan Borealis worden de zaken niet. Ik vraag me dan ook echt af wat er nog meer nodig is om het federaal parket er minstens bij te betrekken of zelfs een leidende rol te geven, wetend dat de slachtoffers zich op verschillende plekken bevinden. Dat is zeker zo in de uitloper ervan, de BASF-zaak. Een grote coherentie is dan ook noodzakelijk.

Er bereiken me nu al redelijk wat signalen dat Nederland werk maakt van de uitzetting van een aantal slachtoffers. Daar gaat het misschien om een zaak van mensensmokkel met verzwarende omstandigheden, maar dat is in elk geval niet bepaald coherent met wat we in België lijken te willen doen, namelijk op dit moment zoveel mogelijk informatie verzamelen. In welke mate worden de zaken op elkaar afgestemd? Gebeurt dat ook via Eurojust? In welke mate kan het federaal parket daar op dit moment een rol in spelen? Als dat onvoldoende gebeurt, hoe komt dat dan?

U sprak ook kort over de Essexzaak, waarbij u terecht de rol aanhaalde die gespeeld werd door Eurojust, meteen na de vreselijke feiten. Daarover heb ik een reeks vragen gesteld aan de minister van Justitie, zeker aangezien er minderjarigen bij betrokken waren, waaronder twee minderjarigen uit Nederland die gevolgd werden door de Nederlandse politie. Alles wees erop dat het op het ogenblik van de overdracht van het gezag in Brussel aan dat ene adres in Anderlecht misgegaan is. Minister Van Quickenborne heeft mij geantwoord dat hij die kwestie ging bespreken op het niveau van Eurojust. Ik ben dus benieuwd wat daarvan de resultaten zijn. Ik weet dat er een soort van kader bestaat rond de ingewikkelde theorie van de al dan niet gecontroleerde bewaakte aflevering of doorlevering. Ik heb intussen begrepen dat dit bijzonder ingewikkeld is.

Volgens mij kunnen verschillende dingen beter. Dat is wel het minste wat gezegd kan worden door wie de Essexzaak gevolgd heeft. De versies van zowel het Nederlands parket, het Belgisch parket als de politie lopen allemaal uit elkaar. Het Belgisch parket heeft, na enig aandringen, de eigen versie ook bijgesteld. Dat is allemaal heel bijzonder. Ik meen dat een reden daarvoor gevonden kan worden in het gebrek aan duidelijkheid bij dat hele kader. Ik vraag mij af of het federaal parket niet sowieso op de hoogte gebracht moet worden als de grensoverschrijding van een observatie nakend is. Dat is in dit geval niet gebeurd, maar ik vraag me af of dat per definitie wel het geval zou moeten zijn. Desgevallend moet dat ook duidelijk omschreven worden. Misschien hebben we nood aan een wettelijk kader voor de gecontroleerde aflevering of doorlevering.

Dezelfde vraag kan worden gesteld in de zaak-Mawda, met de kwestie van het baken. In België leken een heel aantal instanties niet op de hoogte van het feit dat er in Frankrijk een baken was geïnstalleerd op die bestelwagens. Mankeert er dan niet iets aan het hele wettelijke kader betreffende de gecontroleerde aflevering en doorlevering? Moet het federaal parket daar niet standaard van op de hoogte zijn? Vanaf het ogenblik dat zo'n baken geïnstalleerd wordt, bijvoorbeeld in samenspraak met het parket West-Vlaanderen en de FGP daar, wordt verwacht dat ook het federaal parket daarvan op de hoogte wordt gebracht. Wat kan daar nog beter?

Mevrouw Verboven, ik las ondertussen de nota. Op pagina 8 staat het voorstel om over te gaan tot de omzetting van de Europese sanctierichtlijn artikel 13, vierde lid. Mevrouw Wintermayr wees daarnaast terecht op de erg hoge drempel voor een mensenhandelprocedure. De zaak-Borealis heeft

duidelijk gemaakt dat het nu al best moeilijk is, louter binnen de mensenhandelprocedure, om alles goed geregeld te krijgen. Iedereen zit op zijn limiet. Ik ben op zich vragende partij om meer te kunnen doen. Voor bijvoorbeeld de omzetting van artikel 13, vierde lid is echter waarschijnlijk een hele omkadering nodig, terwijl het nu al aan middelen en capaciteit ontbreekt louter in de slachtofferprocedure mensenhandel. Ik wil mij zeker niet verzetten tegen die omzetting, maar ik zou graag weten hoe zo iets er zou kunnen uitzien. Is die passage al omgezet in andere landen? Ik heb dat zelf niet gevonden. Hopelijk zijn er inspirerende voorbeelden uit het buitenland om ons op te baseren.

Net als collega Platteau ben ik ook heel benieuwd naar die vraag in verband met de verplichte opleiding *fair work*. Dat is boeiend.

Khalil Aouasti (PS): Je vous remercie, chers collègues. Pour ma part, je vais très brièvement sortir de mon rôle de président tout en restant à ma place.

Étant donné que de nombreuses questions ont déjà été posées, je souhaiterais uniquement revenir sur quelques points. Le premier est la question de la définition de la traite des êtres humains que j'ai évoquée avec les oratrices de ce matin. Cette définition me semble importante, surtout si l'on envisage des coopérations inter-États et des coopérations judiciaires inter-États. En effet, comme cela a été rappelé, la définition qui existe aujourd'hui dans le cadre de la directive nécessite trois éléments constitutifs pour que la traite soit qualifiée de traite, là où la définition belge ne nécessite que la réunion de deux de ces trois éléments constitutifs. Elle est donc en réalité plus favorable aux victimes, le troisième élément, à savoir le moyen, étant une circonstance aggravante en droit belge.

Or, il nous a été indiqué qu'il pourrait arriver que des faits soient des faits continus sur plusieurs États mais qu'en raison de cette définition qui change... Par exemple, si cela se passe entre la Belgique et un État européen qui adopte la définition européenne, la Belgique pourrait qualifier le fait de traite mais l'autre État, si le moyen n'existe pas, ne pourrait pas le qualifier de traite. Ce la signifie que, pour un même fait ou une même victime présumée ou potentielle, on pourrait se retrouver avec deux qualifications pénales différentes, ce qui ne peut exister. Par conséquent, puisque, de l'autre côté, on n'a pas les éléments constitutifs que pour qualifier les faits de traite, le choix de la Belgique serait de qualifier autrement l'infraction avec les conséquences que cela a

puisque tous les droits dérivés pour les victimes de traite seraient à ce moment-là inexistants.

Il nous a été indiqué ce matin qu'une évaluation de la directive devrait arriver sur les bureaux de la commission au mois de décembre 2022. Je me demandais si, dans votre pratique quotidienne ou dans des cas que vous avez eu à observer, ces phénomènes ont déjà été relevés. Cette absence de définition concordante entre deux États a-t-elle malheureusement dû amener à renoncer finalement à la qualification de traite pour un motif ou pour un autre? Ne serait-il pas important que, dans les recommandations que nous allons formuler pour lobbyer au niveau européen ou, vous, dans vos fonctions ou vos institutions respectives, de voir comment on peut faire évoluer cette définition, de manière qu'un maximum d'États rencontrent les mêmes éléments constitutifs et qu'on puisse protéger identiquement les victimes identifiées de traite.

Deuxièmement, je pense que tout le monde en a parlé, que ce soit les autorités policières, les autorités judiciaires, et effectivement vous aujourd'hui: la notion de victime en Belgique est critiquée en raison de cette conditionnalité, de toutes ces conditions qui sont mises dans la loi du 15 décembre 1980, dans les articles 61, 2 et suivants de la loi.

Quelle est votre appréciation à ce sujet? Aussi, pour avoir peut-être un peu de droit comparé, si c'est possible, savoir si de telles conditions ou d'autres conditions existent dans d'autres États européens pour reconnaître la qualité de victime. Ou sommes-nous une exception au niveau européen à conditionner l'octroi du statut de victime à certaines conditions, notamment la coopération? Le fait de porter plainte ne suffit plus, alors même que, dans toute une série d'autres infractions – dans toutes les autres, en réalité – le simple fait d'initier l'action publique suffit en soi, et qu'il ne faut pas autre chose.

Il avait été question, notamment pour le secteur de la construction, de l'évaluation parallèle de la législation en matière de traite et des directives "détachement" et directives "services". Je l'ai dit ce matin, je suis tombé sur une statistique qui est interpellante. Cela concerne les Ukrainiens, mais cela date même d'avant le début de la guerre en Ukraine. En réalité, en raison de l'implémentation de la directive "détachement", entre 2017 et 2021, avant le début de la guerre, le nombre de travailleurs ukrainiens sur le territoire belge est passé de 3 700 à 24 950, soit fois huit en quatre ans.

Le gros problème, c'est que les services de l'ONSS, les services de la police, les services du parquet sont débordés. Ils sont eux-mêmes, en raison d'autres considérations, parfois exsangues, définancés, pas assez structurés, pas assez étoffés. Par conséquent, le constat du phénomène en devient beaucoup plus complexe et beaucoup plus compliqué.

Dans ces législations, peut-on travailler simplement sur la législation traite ou envisage-t-on cela dans un cadre holistique? Se demande-t-on quelles sont les conséquences de ces autres législations qui ont d'autres objectifs, économique et ainsi de suite; mais qui, par le biais d'un détournement de la loi, permettent ou permettraient en réalité d'amplifier ce phénomène de traite?

La question de l'indemnisation des victimes me paraît intéressante parce que j'ai entendu qu'aux Pays-Bas, ils ont mis en place un mécanisme particulier. J'aimerais en savoir davantage si vous disposez d'informations, mais nous entendrons bientôt le rapporteur en provenance des Pays-Bas.

J'aimerais disposer de documentation sur ce mécanisme, car aujourd'hui en Belgique, il existe un mécanisme d'indemnisation qui passe par le biais du Fonds d'indemnisation des victimes d'actes intentionnels de violence. Toutefois, il nécessite en réalité une décision définitive coulée en force de chose jugée. Or, on sait qu'il y a très peu de dossiers qui aboutissent à ce processus et il serait, dès lors, intéressant de voir comment faire évoluer notre propre mécanisme d'indemnisation ou en créer un autre qui serait spécifique à ces questions-là.

Je poserai une question à la magistrate: pourrait-on considérer que l'ensemble des conditions que l'on impose à l'accès au statut de victime s'opposent à leur accès effectif à un tribunal sur la base de droits qui sont consacrés par la Convention et notamment en matière de traite, l'article 3 ou 5 de la Convention. Un plaideur inventif pourrait dire que les conditions qui figurent dans la loi du 15 décembre 1980 (l'article 61 et suivants) empêchent son client d'exercer un recours au tribunal alors même que ses droits fondamentaux sont menacés.

Hilde Vandevoorde : De eerste vraag gaat over de vervolgingsgraad en het feit dat er blijkbaar weinig vervolgd wordt. Daarover heeft u reeds de procureur-generaal gehoord die verantwoordelijk is voor mensenhandel en mensensmokkel. Ik kan weinig zeggen over de politiek van de vervolgingen omdat dit in handen ligt van het College van

procureurs-generaal. Mijn inziens is de vervolgingsgraad op het eerste zicht toch tamelijk belangrijk in de aangebrachte zaken. Bij recentere zaken van seksuele en economische uitbuiting, denk ik dat daar meer en meer de focus op gelegd wordt.

Ik beschik niet over de Belgische cijfers. Ik kan u wel zeggen dat ik in de vijf jaar die ik nu al bij Eurojust doorbreng, in mijn praktijk meer en meer bevraagd word wat het Belgische bureau betreft, ook in dossiers van economische uitbuiting, malafide werkgevers met impact in verschillende landen. Ik zie dus wel een verhoogde focus van de gerechtelijke overheden voor deze problematiek. Ik heb geen algemene cijfers, maar naar mijn gevoel betreffen de dossiers die ons de afgelopen jaren bereiken meer en meer dat soort zaken, met een specifieke verwijzing naar de economische uitbuiting.

Er werd ook gevraagd of er een reden was waarom de vervolgingsgraad verschillend is per land. Daarop kan ik ook zeer moeilijk antwoorden. Ik kan niet antwoorden voor andere staten. Ik merk wel dat andere staten soms verschillend naar deze problematiek kijken.

Bijvoorbeeld, wanneer het gaat om mensensmokkel en het aanpakken van de criminele organisaties die misbruik maken van de precarie situaties van mensen om ze dan met beloften en voor heel veel geld te proberen naar een of ander oord te krijgen waarvan zij beweren dat het het beloofde land is, wordt er heel anders gereageerd van land tot land. Het is heel spijtig dat dit al zo veel mensenlevens gevraagd heeft, maar ik zie toch dat er meer en meer een focus op dit probleem komt. Meer landen zijn bereid om mee te werken aan dergelijke dossiers.

Ik heb het Essexdrama aangehaald, maar wij werken ook aan het dossier van de *small boats*, zoals wij dat hebben genoemd. Wij krijgen steeds meer gehoor bij andere betrokken landen om op te treden tegen de criminele organisaties die grof geld verdienen op de rug van de miserie van sommige mensen.

In dezelfde vraag ging het ook over de slachtoffers. Als vertegenwoordiger bij Eurojust kan ik alleen maar zeggen dat ook op het niveau van de gerechtelijke autoriteiten en de internationale samenwerking er meer en meer een focus op de slachtoffers wordt gelegd. Dat gaat gelijk met het werk van de Europese Commissie die ook meer en meer aandacht vraagt voor de slachtoffers.

Binnen het specifieke werk dat wij hebben,

bijvoorbeeld binnen de coördinatievergaderingen bij Eurojust, proberen wij ook om de aandacht op de rechten van de slachtoffers te vestigen. Wij bekijken wat kan worden gedaan in het kader van de gerechtelijke procedures om die slachtoffers op de best mogelijke manier te helpen.

Ik moet er ook hier op wijzen dat wij dat niet als agentschap doen. Wij proberen alleen de landen aan te zetten om zo veel mogelijk oog voor de slachtoffers te hebben. Dat is ook iets dat in de verschillende soevereine staten wordt georganiseerd.

In dezelfde vraag werd gesproken over preventie, maar dat is meer een vraag voor mijn collega's. Als er al een gerechtelijk dossier is geopend, komt Eurojust tussenbeide. Ik laat de preventie aan mijn collega's over.

Monsieur le président, souhaitez-vous que je réponde à toutes les questions? Dans la première série de questions, une partie me concernait, tandis que l'autre était destinée à mes collègues. Dois-je leur passer la parole ou bien dois-je poursuivre?

Le président: Pour l'ordre des travaux, il est plus simple que vous répondiez en général, quitte à indiquer que vos collègues répondront pour partie au reste.

Hilde Vandevoorde : De tweede vraag die werd gesteld, was of ik zicht heb op het gebruik van de tools van inbeslagname en verbeurdverklaring.

Wij zien meer en meer dossiers tot bij ons komen op het niveau van Eurojust voor economische uitbuiting, dossiers over sociale stelsels die door malafide personen worden misbruikt. Er gaat van de Belgische overheden, maar ook van de andere overheden meer en meer aandacht uit naar het uitschrijven van *freezing orders* om op een bepaald ogenblik te kunnen overgaan tot het afhandig maken van de financiële voordelen die personen uit hun handelingen hebben gehaald.

Het *freezing order* is een tool dat heel vaak wordt gebruikt. Ik kan natuurlijk enkel zeggen wat ik zie op de Belgische desk. Ik heb geen zicht op de desks van de andere staten, maar wat ons betreft, zie ik dat men die *freezing order* toch heel vaak gebruikt in zaken, waarbij men de criminele organisaties het vermogensvoordeel ontnemt dat zij uit hun handelingen halen. Er is dus duidelijk een opmars van het gebruik daarvan en ik denk dat de Belgische magistraten die tools ook meer en meer gebruiken om te proberen die vermogensvoordelen zo snel mogelijk veilig te

stellen om ze daarna via de rechtbank te laten verbeurdverklaren.

Vervolgens een heel lange vraag die ik punt per punt zal beantwoorden. Uw eerste bedenking was waarom het federaal parket niet meer betrokken is bij dat soort zaken. U zult die vraag wellicht ook stellen aan mijn collega, maar u moet weten dat het federaal parket ook tussenkomt wanneer het gevraagd wordt. De bedoeling is dat het federaal parket in kennis wordt gesteld van grote zaken met internationale implicaties.

Het federaal parket heeft dan verschillende mogelijkheden. Wij kunnen overgaan tot het federaliseren van een zaak. Dat wil zeggen dat het federaal parket een zaak naar zich toetrekt om het onderzoek voort te zetten, maar het federaal parket kan ook coördineren tussen verschillende lokale parketten wanneer dat mogelijk is. Er is een reserme aan mogelijkheden voor het federaal parket, ook bij internationale samenwerking. Maar natuurlijk moet de zaak eerst bij het federaal parket geraken. Dat is altijd de conditio sine qua non om het federaal parket toe te laten zijn rol op te nemen. Mijn collega zal u dat straks zeker veel beter uitleggen.

U moet ook weten dat het federaal parket wel heel hard promoot: wij kunnen helpen; wij hebben verschillende instrumenten waarmee wij de lokale parketten kunnen bijstaan. Er is toch een evolutie. Het federaal parket heeft net zijn 20-jarig bestaan gevierd. Ik was erbij van de eerste dag, dus ik ben één van de dinosaurussen van het federaal parket. Ik zie toch dat het federaal parket in al die jaren zijn plaats heeft ingenomen. Wij worden niet meer gezien als een concurrent, maar meer als een medestander. De lokale parketten werken steeds meer met plezier met ons samen.

Deels federaliseren wij zaken, zoals gezegd, maar soms gaat het ook gewoon over coördinatie en bijstandverlening. Alle mogelijkheden zijn open. Hetzelfde geldt voor Eurojust. Wij openen enkel een dossier als wij daartoe een vraag krijgen van de Belgische gerechtelijke overheden.

Wij hebben twee soorten dossiers. Belgische gerechtelijke overheden komen naar ons met de vraag hulp te geven in het raam van een internationale samenwerking. Dan openen wij het dossier voor de andere betrokken landen. Ofwel kan België het aangezochte land zijn, wanneer een andere lidstaat een dossier geopend heeft voor België. In dat geval vormen wij de link tussen de desk van Eurojust in die andere staat en de Belgische gerechtelijke overheden. Dat gebeurt ook altijd in samenwerking met het federaal parket.

Zoals ik daarnet al zei, wij vormen eigenlijk een ketting van verschillende punten die in elkaar passen om op de verschillende niveaus alles zo goed mogelijk te behandelen: lokaal, nationaal, en internationaal.

In de Essexzaak waren er inderdaad twee minderjarigen betrokken. Ik heb weet niet wat er in België is gebeurd. Zonder op een specifieke zaak in te gaan, kan ik u zeggen dat er in België duidelijke wetgeving is voor de bijzondere opsporingsmethode. Die wetgeving gaat gepaard met richtlijnen van het College van procureurs-generaal. Voor ik vijf jaar geleden de overstap naar Eurojust maakte, werkte ik bijna twintig jaar als magistraat voor de bijzondere opsporingsmethode op het parket van Brussel, vervolgens bij de nationale magistraten en uiteindelijk bij het federaal parket, waardoor ik die wetgeving en de genese er naartoe goed ken.

Wanneer we over doorleveringen spreken, dan zal iets worden gevolgd zonder dat er een tussenkomst is op de eindbestemming. Dat betekent dus dat iets kan vertrekken zonder te worden opgevolgd. Dat is absoluut verboden wanneer het mensen betreft. Overeenkomstig de Belgische wetgeving mag men dat doen met goederen, rekening houdend met verschillende mogelijke niveaus, maar nooit voor mensen. Er mag nooit een doorlevering van mensen zijn. Men kan mensen, zelfs slachtoffers, een tijdje onder controle houden, maar ook daar moeten er veel elementen aanwezig zijn om de veiligheid van die mensen te garanderen. Zo iets doet men niet lichtzinnig, want het is strikt gereguleerd. Is het federaal parket daar altijd bij betrokken? Toen ik daar nog werkte, was het parket daar vaak bij betrokken, maar niet altijd.

Een van de opdrachten van het federaal parket is de coherente en eenvormige toepassing van de bijzondere opsporingsmethode. Ook die zal het federaal parket tot op zekere hoogte controleren. Daar worden ook jaarlijks verslagen van gemaakt voor de minister van Justitie, zodat hij of zij de mogelijkheid heeft om op dat vlak verdere stappen te ondernemen.

Er is dus zeer zeker een duidelijk wettelijk kader in België voor wat al dan niet mogelijk is inzake observaties rond slachtoffers, zoals u zei. Ik kan u met zekerheid zeggen dat het laten vertrekken van slachtoffers zonder er controle over te hebben, absoluut verboden is in België. Mijn collega kan u daarover mogelijk nog meer recente informatie geven, aangezien ik dat stuk van het federaal parket toch al vijf jaar geleden verlaten heb.

U stelde ook een vraag over de aanwezigheid van een baken, dus de technische observatie, zoals we dat noemen. Ook daarvoor geldt dat wanneer een observatie vanuit het buitenland naar België komt, de Belgische overheden daarvan op de hoogte gesteld moeten worden. Daarin bestaan gradaties. Als een buitenlandse staat een baken plaatst, is er altijd een tijdsverschil inzake het uitlezen van het baken en de vraag of het een actief dan wel passief baken is. Nadere uitleg wordt een erg technische aangelegenheid, maar ook daar zijn er dus kleine verschillen. De Belgische wetgeving zegt alleszins dat wanneer een buitenlandse staat een observatie bij ons doet, wij daarvan op de hoogte gebracht moeten worden. Dat kan een observatie met manschappen zijn of het kan een technische observatie zijn. Daartoe bestaat heel specifieke wetgeving, naast de Belgische wetgeving zijn ook de Schengenakkoorden van kracht. Normaal moet er op een zeker ogenblik een melding zijn.

Die melding zal niet altijd bij het federaal parket binnenkomen. Wanneer men weet welke de eindbestemming is van een observatie die vanuit het buitenland komt, dan kan dat onmiddellijk naar een lokaal parket gaan. Is de eindbestemming niet bekend of is de observatie niet gelokaliseerd, dan zal de melding van die observatie wel bij het federaal parket komen. De sleutelvraag is de mogelijkheid tot lokalisatie, het weten waar de observatie zal plaatsvinden. Wanneer bij een observatie bijvoorbeeld vanuit Frankrijk bekend is dat de geobserveerde met zekerheid naar Brugge gaat, dan is er geen reden om met de melding langs het federaal parket te gaan, aangezien de observatie is gelokaliseerd. Zulke zaken kunt u terugvinden of mijn collega's van het federaal parket kunnen u nog nadere uitleg bezorgen.

La question suivante portait sur la définition de la traite des êtres humains et le fait qu'elle diffère parfois d'un État à l'autre. Au niveau d'Eurojust, cela ne se limite pas à la traite des êtres humains, mais c'est pour toutes sortes d'affaires. Nous sommes 27 États, plus le Danemark, et je ne parle pas du Royaume-Uni. Ce sont des législations qui peuvent être différentes et cela a automatiquement un impact sur la coopération internationale. Dans beaucoup de cas, on essaie de plus en plus d'arriver à des législations similaires, mais ce n'est pas toujours le cas.

Quand on est confronté à ce genre de problématique avec des définitions différentes dans plusieurs États qui sont compétents pour une affaire bien spécifique, nous avons la possibilité avec le service juridique d'Eurojust de vérifier quel État serait le mieux placé pour entamer des poursuites et voir où l'affaire pourrait être amenée

devant les tribunaux pour avoir les meilleurs résultats. Comme je le disais dans mon exposé, nous donnons des avis, mais les États restent souverains et décident de ce qu'ils feront ou ne feront pas avec les affaires qui sont les leurs.

Vous avez aussi demandé si les textes pourraient engendrer un problème d'accès à la justice. C'est presque une question pour un académicien, et j'en suis loin. Je suis quelqu'un du terrain et c'est très difficile pour moi d'y répondre. À première vue, je crois que cela irait vraiment très loin si ce que vous soulevez en venait à limiter l'accès. Je serais toutefois très intéressée d'entendre la réponse d'un académicien sur ce sujet.

Si j'ai oublié une question, n'hésitez pas à me le signaler.

Lieve Verboven : Mijnheer de voorzitter, ik stel voor dat ik op dezelfde manier te werk ga. Mijn collega, die co-auteur is van de studie waarover u enkele vragen hebt gesteld, zal de vragen daarover beantwoorden.

De eerste vraag ging over de vervolgingsgraad. De magistraat heeft daarop al geantwoord. Ik kan wel nog verwijzen naar een belangrijke bron, waar men kan zien hoe dat in andere landen zit. Dat zijn de rapporten die in de Raad van Europa worden gemaakt, door GRETA, de Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings. Er zijn de laatste week twee rapporten gepubliceerd, een over Ierland en een over Luxemburg. Mijn collega meldt mij dat het rapport voor België binnenkort zal uitkomen. Daarin vindt u informatie over de vervolgingsgraad, maar ook over het aantal onderzoeken dat werd opgestart.

Als we België met Nederland vergelijken, zien we dat België het niet zo slecht doet in vergelijking met Nederland. Volgens de rapporten die we hebben ingekeken waren er in 2018 23 veroordelingen voor mensenhandel met het oog op arbeidsuitbuiting. In Nederland waren er in de periode 2015-2019 slechts 5 veroordelingen voor hetzelfde misdrijf.

In het GRETA-rapport over Ierland dat net gepubliceerd is, zien we dat de cijfers weliswaar zijn gedaald, maar ook dat het aantal onderzoeksdelicten is gedaald. Er wordt dan ook aanbevolen dat Ierland meer moet investeren in het opsporen en vervolgen.

Dan was er een ruime vraag over preventie. Preventie is superbelangrijk. Het is de eerste van de vier P's: preventie, protectie, prosecution en partnerships.

Preventie zien wij zeer ruim. Omdat het zo ruim is, en opdat het impact zou hebben, is het ook goed om te weten in welke sectoren arbeidsuitbuiting het vaakst voorkomt en welke groepen van werknemers het meest kwetsbaar zijn om in dergelijke situaties terecht te komen. Daarover heeft de Internationale Arbeidsorganisatie onderzoek verricht. Dat is ook wat wij adviseren aan arbeidsinspecties of de coördinerende cellen zoals SIOD, namelijk te kijken in welke sectoren dit fenomeen vaak voorkomt.

Globaal gezien zijn er een aantal sectoren die er overal ter wereld boven uitschieten, namelijk het huishoudelijk werk, de bouwsector, *manufacturing* en allerhande *services*, zoals nagelstudio's, die in België sterk vertegenwoordigd zijn. De laatste, maar zeker niet de minst belangrijke, is de landbouwsector. Van deze sectoren is het wereldwijd bekend dat er veel arbeidsuitbuiting en dwangarbeid voorkomt. Als preventie zich dus ergens op dient toe te spitsen, dan is het zeker op deze sectoren.

Het tweede element is dat migrerende werknemers ook kwetsbaarder zijn om in dergelijke situaties terecht te komen. Het laatste rapport van Global Estimates on Modern Slavery toont dat aan. Deze mensen lopen drie keer meer risico om in dwangarbeid terecht te komen.

Hoe kan men preventie invullen? Aan het begin van deze week hebben we een workshop georganiseerd samen met de European Labour Authority en alle arbeidsinspecties van de EU-lidstaten. Daar is veel gesproken over het verminderen van risico's op *trafficking*, *undeclared work* en arbeidsuitbuiting, naar aanleiding van de oorlog in Oekraïne.

Uit die workshop bleek dat qua maatregelen preventie het best gebeurt op een manier die verschillende lagen dekt. Ten eerste is het zeer belangrijk dat de taal van de mogelijke slachtoffers wordt gehanteerd. Ten tweede moet de taal aangepast zijn en ten slotte moeten verschillende kanalen worden gebruikt.

Het vermelde voorbeeld uit Noorwegen is een uitstekend voorbeeld. De Noren gebruiken alle socialemediakanalen, ook gesloten groepen binnen Facebook. Het betreft bijvoorbeeld een groep van mensen met een bepaalde nationaliteit zoals Oekraïners die in Noorwegen verblijven. De Noren weten hoe ze tot die groep kunnen toetreden om de Oekraïners daar voorlichting geven over hun rechten in hun taal. Zij getuigden dat het heel belangrijk is dat men vertrouwen schept in de overheid. Het gaat immers om mensen die op de

vlucht zijn en niet altijd vertrouwen hebben in de overheid in het land van aankomst. Het is belangrijk om die kanalen op alle mogelijke manieren te benutten die de technologie aanreikt.

Mevrouw Platteau, migrantenwerknemers vormen een kwetsbare groep. In België gaat het om EU-burgers en mensen van derde landen die naar de EU komen. Het maakt niet uit: als ze van een ander land komen, zijn ze vaak kwetsbaar.

Hoe worden de malafide werkgevers het beste opgespoord? Er moet vooral worden ingezet op een zo breed mogelijke detectie van sociale fraude. In de rapporten van de hoorzittingen staat dat ook Myria dat benadrukt. Ik heb dat ook gehoord in Boedapest, waar de heer Stalpaert van SIOD heeft gezegd dat *undeclared work* aangepakt moet worden om te kunnen komen tot bij de malafide werkgevers. Dan begint er vaak een sneeuwbal te rollen.

Er is een brede waaier aan arbeidsuitbuiting en verschillende organisaties kunnen slachtoffers bijstaan. Die organisaties, zoals Fairwork Belgium, kunnen dit beter uitleggen dan ik, ik laat dat dan ook aan hen over. Er zijn ook vakbonden die hierin investeren, maar het is ook voor hen niet altijd gemakkelijk. Het vraagt een enorme investering. Neem nu alleen al de doelgroep van huishoudelijk werk, die is nog veel moeilijker te bereiken en is vaak geïsoleerd. Iemand die werkt in een familie als huishouder, huishoudster of hulp in het huishouden en hier misschien niet regulier, legaal verblijft, leeft vaak geïsoleerd, zeker als daarvan misbruik wordt gemaakt. Misschien kan die persoon zelfs het huis niet of slechts zeer beperkt verlaten en kent hij of zij de talen niet. Probeer die mensen maar eens te bereiken. Dan zijn vaak de niet-gouvernementele organisaties een heel belangrijke steun, ook om te werken met de vakbonden, om die groep te bereiken. Er zijn natuurlijk ook kleine dingen die zij kunnen doen om het makkelijk te maken voor mogelijke slachtoffers om snel informatie bij hen te krijgen, zoals het verlagen van de bijdrage voor het lidmaatschap. De dienst van het ACV in Brussel heeft daar een speciale regeling voor.

Ik laat nu het woord aan mijn collega voor de vragen over de niet-vrijwilligheid, over de samenwerking wanneer die wordt geweigerd of wanneer die geen conditie meer zou zijn, wat daarvan de impact zou zijn, en de daaropvolgende vragen.

Irene Wintermayr : Monsieur le président, je vais essayer de répondre aux questions qui m'ont été

posées. Je voudrais aussi compléter la réponse de Mme Verboven pour ce qui concerne le faible taux de poursuites.

En fait, comme cela été évoqué, la définition belge est assez large. Quand on parle de consentement, il est question de savoir si la personne a consenti ou non à son exploitation. La coercition n'est pas nécessaire. Mais lors des précédentes auditions, il a été dit que pour qu'une procédure de traite soit entamée, cet élément de coercition doit pratiquement être présent. En théorie, la définition est très large, mais apparemment l'application est plus étroite.

Lors de notre recherche, nous avons pu constater qu'en cas de traite, la poursuite ou non dépend des preuves recueillies au moment où a lieu la rencontre avec les victimes. Dans notre rapport, nous avons donc insisté pour que, par exemple, les inspecteurs du travail soient sensibilisés à la nécessité de rédiger des rapports complets et détaillés comprenant notamment les coordonnées de la victime potentielle, des informations quant à son environnement de travail, une description de son rôle qui peut être utilisée pour le calcul du salaire, etc. M. Van Hauwermeiren a aussi évoqué le fait qu'il était important qu'ils appellent déjà, lors de la rédaction de leurs rapports, le magistrat de référence.

Quand on rencontre une victime, il est donc important de pouvoir recueillir toutes les preuves afin que le magistrat puisse décider en connaissance de cause de la nécessité de poursuivre ou non. En effet, il s'agit d'un élément qui semble poser problème.

Nous avons présenté les recommandations de ce rapport aux services d'inspection sociale organisés par le SIRS. À cette occasion, un magistrat a déclaré qu'il serait nécessaire de former les magistrats à la question de la traite, l'objectif étant que chaque intervenant sache exactement de quoi il s'agit. Il semble qu'il y ait encore de l'espace pour former les magistrats afin qu'ils soient au courant des éléments constitutifs de la traite.

J'en viens à la question des définitions. Il y avait une question sur les définitions dans la convention sur le travail forcé (n° 29) et les liens par rapport à la définition plus large de la Belgique. De nombreux pays n'ont pas adopté une infraction spécifique et autonome en matière de travail forcé. La commission d'experts considère que si les victimes de travail forcé sont protégées sous le cadre législatif existant, il n'y a rien à redire. Dans les pays de l'Union européenne, par exemple, c'est souvent dans le cadre de la traite. Le fait que la

définition en Belgique est plus large ne pose pas de problème à la commission d'experts, parce que les victimes de travail forcé sont protégées sous ce cadre plus large.

Une question a été posée concernant la conditionnalité. En fait, beaucoup de pays la demandent. La suppression de la conditionnalité pourrait-elle provoquer un abus? Je pense qu'aujourd'hui, on est plutôt au stade où toutes les victimes qui méritent d'obtenir le statut de victime ne l'ont pas. On pourrait évaluer par la suite s'il y a un abus. Maintenant, on n'est pas à ce stade. Si jamais la Belgique désirait supprimer cette condition, il faudrait évaluer cela après. Pour l'instant, je pense qu'on n'est pas dans une situation où il y a un risque.

Je voudrais aussi faire référence aux Pays-Bas où un projet a été mis en place dont le but était de ne plus prévoir cette condition. Ils ont établi un *multidisciplinary identification board* composé de plusieurs experts, qui ont donné un avis sur le fait de définir si une personne pouvait être une victime, ou pas.

Ce projet a été clôturé et le gouvernement a décidé de ne plus le suivre mais cela a été très critiqué par le rapporteur national de la traite et les ONG. Ce rapport est disponible en ligne uniquement en néerlandais. Il serait peut-être être utile pour vous de l'étudier afin de voir pourquoi on a décidé de clôturer et quels en étaient les résultats.

J'en arrive à la question de la transposition de la *Employers' Sanctions directive*. Je voudrais aussi dire que la *Fundamental Rights Agency* de l'Union européenne vient de sortir un rapport dans lequel elle a examiné cela. Si d'autres États membres ont transposé les éléments protecteurs – il n'y en a pas beaucoup –, la Belgique a considéré qu'elle avait transposé cette proposition en disant que sa définition de la traite était assez ouverte et que la coercition n'était pas nécessaire.

Notre but est de dire que ces personnes ont certains droits et qu'il faut au moins leur donner une chance de les faire valoir. Si elles ont le droit de récupérer leurs salaires, il faut qu'elles aient une chance de le faire. On a remarqué que ce n'était pas possible. Les migrants, eux-mêmes dans une situation précaire, ne vont pas y aller. Il faudrait un titre de séjour temporaire, au moins le temps que la plainte soit traitée. Cela pourrait être un point de départ.

Dans le rapport, on évoque également le fait que le parcours judiciaire prend beaucoup de temps. Il faudrait dès lors envisager des possibilités pour

que les victimes puissent plus rapidement récupérer au moins une partie de leurs salaires. Il est très important pour eux qu'elles puissent recevoir les arriérés salariaux. C'est pour cela qu'on a dit: "*make administrative fines work for victims*".

Une autre bonne pratique que nous n'avons pas abordée ici concerne les inspecteurs qui contrôlent la législation sociale. À certaines conditions, ils peuvent demander à l'employeur de s'acquitter d'un paiement direct. De la sorte, la personne perçoit quelques mois d'arriérés de salaire. Elle ne recevra pas le *full spectrum of rights*, mais c'est déjà un pas important. Nous pourrions y réfléchir de manière plus approfondie.

Le président a posé une question relative au détachement, aux directives et aux *loopholes* (échappatoires) qui peuvent apparaître. C'est un aspect personnel, car notre bureau suit l'élaboration des directives. Pour ma part, il m'arrive de constater une comportementalisation, qui me donne à penser que la traite et l'exploitation ne sont pas considérées comme il le faudrait au moment de cette élaboration. En tout cas, une directive va renforcer celle qui porte sur le détachement. Je ne pense pas qu'elle soit encore entrée en vigueur. Certains députés européens semblent au courant.

S'agissant enfin de l'*advanced payment option* après huit mois, en vigueur aux Pays-Bas, nous pouvons vous mettre en contact et vous fournir de la documentation supplémentaire. J'espère avoir répondu à la majorité des questions.

Le **président**: Je vous remercie, madame. Vous avez répondu en effet à de très nombreuses questions. Certains collègues souhaitent-ils recevoir quelques compléments d'information ou réagir aux réponses qui leur ont été apportées?

Ben Segers (Vooruit): Mijnheer de voorzitter, beste sprekers, hartelijk dank voor de verhelderende antwoorden op mijn vragen.

Mevrouw Vandevoorde, u sprak over de *joint investigation teams*. Ik probeer een beetje zicht te krijgen op hoe vaak dat gebeurt. Voor alle duidelijkheid, ik vind het een heel goede praktijk, het lijkt mij echt *the way to go*. Gebeurt het echter per uitzondering? Hebt u zelf het gevoel dat hiervan nog veel vaker gebruik zou moeten worden gemaakt, omdat dit veel meer potentie heeft? Dat zou ik graag nog van u vernemen.

U sprak ook over de heel belangrijke rol die het federaal parket de voorbije 20 jaar heeft gespeeld.

U zei ook hoezeer u de eigen rol promoot, zodat iedereen op de hoogte is, maar dat u natuurlijk wel gepolst moet worden. Het valt mij dan op, ondanks het feit dat er een goede evolutie is, dat het niet is gebeurd in de zaak-Borealis. In de zaak-Essex, op het ogenblik van die grensoverschrijdende observatie, heeft men die reflex ook niet gehad. Idem voor de zaak-Mawda. Dat zijn net de drie grote zaken uit de voorbije jaren. Het is opvallend dat het net bij de drie grote is. Ik ben geneigd om daaruit af te leiden dat het nog beter kan.

Ik wil u graag nog één vraag in abstracto stellen. U sprak over het verbod op doorlevering van mensen. Stel, er is een grensoverschrijdende observatie vanuit pakweg Duitsland en uiteindelijk komt die tot stilstand in Antwerpen. Op voorhand was niet geweten waar het transport naartoe gaat. Het is dus niet lokaliseerbaar, dus het federaal parket zou op de hoogte moeten worden gebracht; wat niet altijd gebeurt, maar stel dat het toch gebeurt. U krijgt dan dat signaal. Ik neem aan dat op dat ogenblik sowieso ingegrepen moet worden, of het nu door de Duitse autoriteiten is dan wel door de Belgische autoriteiten. Stel dat duidelijk is tijdens het transport dat er mensen zitten in dat transport, geeft het federaal parket op dat ogenblik het bevel om tussenbeide te komen?

Hilde Vandevoorde : Het JIT is inderdaad een ongelooflijk instrument, dat niet alleen toelaat de informatie veel sneller en soepeler uit te wisselen tussen verschillende landen die zo'n JIT-agreement ondertekenen. Het bijkomende voordeel is dat via Eurojust of Europol ook een financiële tussenkomst kan worden gevraagd, weliswaar via een ander systeem. Voor landen die het moeilijker hebben om de internationale aspecten van bepaalde dossiers te dekken, kan dat zeer interessant zijn.

Wordt daar genoeg gebruik van gemaakt? Mijn antwoord daarop is dubbel. Ja, er wordt veel gebruik van gemaakt, maar misschien niet voldoende. Dat is deels te wijten aan het feit dat sommige landen een zeer zware procedure hebben om een goedkeuring te krijgen om toe te treden tot een JIT. In sommige landen beslist gewoon de magistraat die het dossier beheert. Ook in België is er een heel soepel systeem: de magistraat die het dossier beheert en die denkt dat het nuttig zou zijn, vraagt gewoon aan de federale procureur de toelating. Dat kan, bij manier van spreken, op een paar uur geregeld worden. In andere landen is dat veel moeilijker: daar moet de vraag via verslagen naar het ministerie van Justitie gaan, tot op het hoogste niveau. Dat vraagt dus heel veel tijd voor de toestemming gegeven kan worden. Die zware procedure maakt waarschijnlijk

dat men er minder gretig gebruik van maakt.

Het instrument op zich is fantastisch, want zo hoeft men niet voor elke onderzoeksdaad een nieuw internationaal verzoek op te stellen en kan men op een veel soepelere manier werken.

Dan kom ik tot uw bedenking over het feit dat het federaal parket al twintig jaar bestaat, maar niet te bespeuren was in de drie grote zaken die u opgenoemd heeft.

Ik ga niet graag in op een specifieke zaak. Dat is mijn rol ook niet. U neemt de observatie in de Essex-zaak als voorbeeld. Bij de observatie was er nog geen sprake van de Essex-zaak. De observatie gaat eraan vooraf en jammer genoeg is a posteriori gebleken dat de twee minderjarige personen al gekend waren. Maar ik zou liever hebben dat een magistraat die nauwer bij het dossier betrokken is u daarop een antwoord geeft. A contrario kan ik u zeggen dat het federaal parket wel betrokken is bij vele andere grote zaken, die u hier misschien nog niet genoemd hebt.

Is er nog ruimte voor verbetering? Er was destijds een zeer populair programma op de VRT dat heette *Alles kan beter*. Ik kan mij daar enkel bij aansluiten: alles kan altijd beter. Maar ik denk dat we al een zeer grote weg hebben afgelegd en dat we fier mogen zijn dat we in België zoiets als het federaal parket hebben. Er zijn andere, veel grotere landen in Europa die dat niet hebben, met alle gevolgen van dien voor de internationale samenwerking als men moet weten tot wie men zich moet richten in die bepaalde landen waar er geen centralisatie is en geen mogelijkheid om een bepaald punt aan te spreken. Kan het dus beter? Ja, alles kan beter, maar ik denk dat we zeker niet de slechtste leerling van de klas zijn.

Wat uw laatste vraag betreft, voelde ik mij bijna opnieuw op de universiteit. Het leek immers wel een examenvraag. We hebben het over een observatie die vanuit Duitsland vertrekt en uiteindelijk in Antwerpen aankomt. U vraagt of het federaal parket dan op de hoogte zal zijn? Als iedereen zijn rol correct speelt, dan zal het federaal parket op de hoogte zijn. Als de buitenlandse overheid aangeeft dat het een observatie is op een transport en dat in dat transport mensen zitten, dan zal het federaal parket daarvan op de hoogte moeten zijn. Binnen de regelgeving moet daar immers een speciale toestemming voor gegeven worden.

Eens aangekomen in Antwerpen, zegt u dat het federaal parket de opdracht tot tussenkomst zal geven. Daar moet ik uw uitspraak wel nuanceren.

Ofwel zal het federaal parket enkel de toestemming geven om tot in Antwerpen te komen, alwaar het Antwerpse parket het zal overnemen, ofwel zullen wij het verder behandelen.

De regelgeving voor observaties is ook zeer duidelijk: men moet tussenkomen zodra er een risico is voor bijvoorbeeld de veiligheid van de mensen of wanneer men de volledige controle op de toestand van de personen zou verliezen. Men kan echter pas tussenkomen wanneer dat op een voor de slachtoffers veilige manier kan gebeuren. Er zijn dus verschillende elementen die in acht genomen moeten worden, maar de bedoeling is altijd dat de veiligheid en de fysieke integriteit van de slachtoffers gevrijwaard wordt.

Het kan voorvallen dat men niet tot het einde van het transport geraakt, hoewel dat uiteraard interessant is voor het onderzoek. Wanneer men echter tijdens de rit vermoedt dat er een probleem kan zijn, moet men reeds tijdens de rit tussenkomen. Dat is de opdracht die de magistraat zal geven en die ik vroeger ook altijd gaf: als men op een bepaald moment denkt dat er een gevaar is, moet er tussengekomen worden.

De manier waarop de personen zich verplaatsen is ook van groot belang. Het zou ons te ver leiden, maar er zijn heel wat zaken die daarbij in aanmerking komen. Het belangrijkste punt is echter de veiligheid van de personen die altijd gegarandeerd moet zijn.

Le président: Je vous remercie. Encore une petite réaction. Je pense qu'il y a un débat acharné.

Ben Segers (Vooruit): Opnieuw hartelijk voor de antwoorden. Het was voor alle duidelijkheid geen kritiek op het federaal parket. Integendeel, ik maakte mij er eerder zorgen over dat in bepaalde zaken anderen jullie niet leken te vinden en dat het op dat vlak nog wel beter kon. Ik waardeer de rol van het federaal parket ten eerste, dat kan ik niet voldoende onderstrepen.

Ik dank u ook voor het antwoord op de zogenaamde examenvraag. Het antwoord is voor mij duidelijk. Ik heb nuttige informatie gekregen om ook de Essex-zaak beter te kunnen inschatten.

Hilde Vandevoorde : Mijnheer de voorzitter, sta me toe om nog een toelichting te geven. Het federaal parket treedt natuurlijk op in heel veel zaken. We mogen echter niet vergeten dat er ook bij de lokale parketten een grote expertise zit. Het federaal parket kan niet alle zaken opnemen. Dat neemt niet weg dat mijn collega's van de lokale parketten ook veel expertise hebben en zeer goed

zaken behandelen. Het federaal parket kan steun bieden, maar hoeft niet automatisch alle zaken over te nemen. De rol van de lokale parketten mag echter niet worden vergeten, aangezien ook zij investeren in dat soort van dossiers.

Le **président**: Je vous remercie. Des collègues souhaitent-ils encore réagir? (*Non*)

Lieve Verboven : Monsieur le président, je me permets juste de faire une petite annonce. Vous aussi, vous pouvez contribuer à l'étude de ce sujet, de par votre commission bien sûr.

Ik wil u echter ook het aanbod doen om mee te werken met ons, teneinde meer aandacht te vragen voor de problematiek van arbeidsuitbuiting.

ILO heeft een cartoonwedstrijd georganiseerd. Wij hebben schitterende cartoons, waarmee wij bijvoorbeeld een tijdelijke tentoonstelling kunnen opzetten.

Mijnheer de voorzitter, ik geef het maar mee. Misschien is het einde van uw werkzaamheden, op het moment waarop u uw rapport zult afleveren en de pers uitnodigen, het moment om dat te combineren met een periode waarin wij dat vijftiental cartoons ter beschikking kunnen stellen van het Parlement. Op die manier kan een en ander worden geïllustreerd met bijdragen van tekenaars en cartoonisten uit de hele wereld.

Dat was mijn eerste aankondiging en een open verzoek.

De tweede aankondiging is hier aangehaald voor de Borealis-case. Volgende week organiseert het HIVA op de KU Leuven samen met ILO Brussel een studienamiddag. Verschillende politici en parlementsleden zijn daarop uitgenodigd. De namiddag heet 'Van Antwerpen naar Qatar: De lange weg om de arbeidsomstandigheden te verbeteren'. De namiddag kaart het thema op nog een andere manier aan. U kunt de uitnodiging vinden op onze website, op de website van het HIVA of van de andere organisaties die met verschillende sprekers aan de namiddag deelnemen.

Dat was een korte aankondiging. Ik maakte daarvoor gebruik van mijn spreektijd.

Ik dank u nogmaals voor alle aandacht en om een en ander nader uit te spitten. U meldde dat u nog andere sprekers hebt. Ik wens u veel succes met uw werkzaamheden.

Le **président**: Je vous remercie pour vos bons

vœux. Il est légitime de vouloir profiter de toutes les tribunes qui vous sont offertes pour cette cause importante. De notre côté, nous essayons d'en faire de même. Vous pouvez nous envoyer les informations relatives à la semaine prochaine. Je les transférerai. Malheureusement, je dois vous informer que la semaine prochaine, c'est la séance officielle de rentrée parlementaire dans le calendrier constitutionnel. Mardi, mercredi et jeudi, les collègues seront à mon avis très occupés ici. Cela dépendra, s'il y a un accord budgétaire ou pas. (*Rires*)

Pour ce qui concerne l'invitation à l'exposition, dès réception des informations, j'en aviserai la présidente de l'assemblée pour qu'elle puisse disposer de l'ensemble des informations et voir avec vous si un focus particulier peut-être fait à ce sujet. Je tiens à vous remercier vraiment et sincèrement pour votre venue. Notre institution est toujours disposée et ouverte à collaborer, notamment sur ce sujet important, si jamais vous souhaitez intervenir.

Concernant la session du 17 octobre, pour votre information, un représentant des Nations unies était invité aujourd'hui mais n'a pas pu venir. Son intervention est donc reportée au 17 octobre. C'est à confirmer mais il y a des contacts à ce sujet. Les syndicats ont confirmé leur présence. On attend encore une confirmation de l'UNIZO mais cela devrait aller.

Lors de nos séances publiques, il a été indiqué que la Confédération de la construction avait décliné notre invitation. Nous avons reçu un e-mail spontané de Bouw Unie, le syndicat des KMO's dans le secteur de la construction, donc des petites et moyennes entreprises dans le secteur de la construction. Il nous a dit qu'il était disponible, y compris le 17 octobre, pour venir et partager son expérience en la matière. Je vous propose simplement de remplacer, si vous l'acceptez, la Confédération de la construction par Bouw Unie qui a fait acte volontaire et de lui indiquer qu'il pourra être invité le 17 octobre prochain. Ne voyant pas d'objection, je valide donc et nous allons donc lui adresser l'invitation.

Je vous remercie toutes et tous et vous souhaite une belle fin de soirée et un excellent week-end. Je vous donne rendez-vous la semaine prochaine pour des débats passionnants en plénière et le 17 octobre, pour notre prochaine session.

La réunion publique de commission est levée à 16 h 33.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 16.33 uur.

